

MEDICINSKI FAKULTET

»PLOS
Biology«
objavio rad
riječkih
znanstvenika

str. 4

POSEBNI PRILOG ZA VISOKO OBRAZOVANJE, ZNANOST I UMJETNOST ■ 20. ožujka 2020. ■ Br. 26 **NOVI LIST**

PALAČA MOISE POSTAJE MEĐUNARODNI MEĐUSVEUČILIŠNI CENTAR ZA DRUŠTVENE I HUMANISTIČKE ZNANOSTI

Renesansni creski biser otvara vrata

str. 2 i 3

Sveučilište u Rijeci prošle godine u svibnju svečano je preuzelo elitni objekt renesansne arhitekture, palaču Moise, od Grada Cresa na narednih trideset godina. Temeljem Sporazuma između Grada Cresa i Ministarstva kulture Sveučilište je postalo korisnikom prostora u kojima pokreće znanstveno-istraživačke i obrazovne aktivnosti. Sastavljen je pilot program za 2020. godinu koji uključuje različite aktivnosti, od međunarodnih konferencija, radionica, okruglih stolova, ljetnih škola i koncerata do predavanja i edukativnih programa

EKONOMSKI FAKULTET

S akreditacijom EPAS u društvu najboljih

str. 5

Piše
**Snježana
Prijić Samaržija**

DAMIR ŠKOMRLJ

Građanski odgoj i građansko prijateljstvo

Mnogo je romana napisano i filmova snimljeno na temu epidemija. Neke od njih su, poput Camusove 'Kuge', kao alegorije nacističke okupacije, zapravo filozofska kontemplacija o smrti, strahu, patnji, ali i o ljubavi i solidarnosti. Drugi, poput Saramagovog 'Ogleda o sljepoći' i filma 'Sljepoća' snimljenog po pisanom predlošku, govori o iznenađujućoj neobjašnjivoj epidemiji sljepoće među ljudima, i rasprava je o strahu od nepoznatog horora, o panici, ali i o represiji vlasti, o nečovječnosti i okrutnosti ljudi u izvanrednim okolnostima. Marquesova 'Ljubav u doba kolere' problematizira epidemiju kao sudbinu, stalno prisutnu prijetnju koja ipak uvijek iznenadi ljude u njihovim svakodnevnim rutinama. I filmovi poput 'Zaraze' (Contagion) ili 'Izvan kontrole' (Outbreak), kao i oni filmovi katastrofe poput 'Variole Vere', svi govore o raspadu društvenog reda i bolestima institucija te o načinima na koji se pojedinci bore za preživljavanje. Svi su oni, zapravo, više ili manje uspješne analize ljudskog ponašanja u krajnje izvanrednim društvenim okolnostima.

Pandemija koronavirusa opet je dovela svijet u situaciju gdje je rutinska svakodnevnica u kojoj djelujemo sa smanjenom sviješću o vlastitoj krhkosti, zamijenjena iznimnim okolnostima. Svijet se zaustavio u prostoru i vremenu. Shvatili smo koliko smo nepodnošljivo ranjivi i koliko je patnja bliska. Ali i koliko smo ovisni jedni o drugima i koliko ne možemo preživjeti bez tuđe pomoći. Koliko smo ovisni o dobroj i organiziranoj državi i njezinim institucijama. Koliko je ta ovisnost i zastrašujuća jer će ljudi platiti cijenu neodgovornosti i/ili nekompetencije nekih drugih ljudi, na koje nemaju baš nikakvog utjecaja.

Konzervativni američki mediji ismijavali su Baracka Obama zbog jednog govora u kojem je istakao očito. Naime, tvrdio je da uspjeh nikada nije naš, nego nevidljivih ljudi koji stoje sa strane i koji su nam pomogli. Uspjeh je uvijek i uspjeh drugih, uspjeh kolektiva u kojem djelujemo. Nije on imao namjeru poricati individualna postignuća i talente, nego je naglašavao da smo svi dio šireg društvenog okruženja, i da su naši životi na ovaj ili onaj način vezani i ovisni o drugima, o zajednici. Obama je bio kritiziran jer se glorificirani američki individualni etos hrani i motivira idejom izuzetnosti pojedinaca. Nekima se i kod nas čini da su uspjeli usprkos okruženju koje ih nije podržavalo. Sasvim sigurno neki su u tome i u pravu. Međutim, sigurno je da u uspjesima često zaboravljamo druge. Podrazumijevamo ili umanjujemo njihov doprinos. U izvanrednim vremenima poput ovih, međutim, postajemo svjesni koliko smo ovisni o drugima – kako u dobru, tako i u zlu.

Epidemije, pa i ova pandemija koronavirusa, na alarmantan način podsjećaju na ulogu zajednice za svakog pojedinca. I svakog pojedinca za zajednicu. Nećemo svi na jednak način biti pogođeni. Oni najranjiviji bit će pogođeni najviše. Radnici neće moći posao odradivati od kuće i bit će izloženiji nego oni koji su već u boljoj društvenoj poziciji. Djeca i studenti slabijeg imovinskog statusa neće moći na jednak način pratiti on-line nastavu. Oni kojima je vrtički ili školski obrok bio jedini topli obrok, i koji nemaju bake i djedove u blizini, neće biti u jednakoj situaciji kao neki drugi. Mnogi radnici na određeno dobit će otkaze, a neki već i jesu. Stariji među nama i oni koji već imaju zdravstvenih problema više će patiti, a neki neće preživjeti.

Mnogi, međutim, i nisu zabrinuti, jer im njihova privilegirana društvena pozicija omogućuje da podcjenjuju posljedice. Već se čuju i suverenisti i izolacionisti različitih boja i intenziteta koji likuju jer je globalizirani mobilni svijet, kojemu se oni opiru, omogućio lakše širenje virusa. Činjenica jest da su epidemije uvijek na neki način bile povezane s društvenim otvaranjem i povećanom mobilnosti stanovništva, ali je apsurdno razmišljati na njihov način. Koliko je vatra zla nanijela, hoćemo li tražiti i da se korištenje iste ograniči ili ukine. Ovakve su izvanredne situacije - vraćam se na romane, filmove i povijesne činjenice - ne samo fizička prijetnja, nego i prijetnja radikalizacije društva i na druge načine. Zaoštravaju se društvene podjele, na površinu će isplivati mnoge pojedinačne slabosti i iracionalnosti. Socijalne devijacije poput profiterstva – političkog, ekonomskog i statusnog – gotovo su neizbježne.

Treba pokazati da društvo može nešto naučiti i iz povijesti i umjetnosti, a ne uvijek i ispočetka učiti na svojim pogreškama kada izazovna vremena dođu. Zbog svega što smo imali prilike naučiti, sada znamo da treba jačati empatiju i solidarnost. Zadatak je institucija da kontroliraju paniku i jačaju povjerenje. Pandemija nije individualni problem, nego kolektivni, i ovdje se pokazuje snaga političkog sustava i javnih institucija. Zajednica je nemoguća ako sebični interesi bilo koje vrste nadvladaju. Ključan korak smo napravili kada shvatimo da smo dio zajednice i da smo stvarno spremni za ovu, kao i svaku buduću izvanrednu situaciju, samo kao članovi zajednice koji razmišljaju kako naše ponašanje utječe na druge. Svakog trena trebamo se zapitati, bismo li htjeli da se i drugi ponašaju prema nama kao i mi sada prema njima. Kada se stvaraju zalihe, kada se profitira od traženih proizvoda, kada se otpušta ljude, kada se traži da se radi od kuće dok nam to omogućuju oni koji ne rade od kuće, treba se zapitati bismo li to podržali i da smo na mjestima onih drugih. Još jednom se pokazuje da je sve, na početku i na kraju, stvar dobrog obrazovanja - koje zahtijeva razumijevanje svijeta, građanski odgoj i građansko prijateljstvo.

PALAČA MOISE KREĆE POVEZIVANJE MEĐUNARODNE HUMANISTIČKE I ZNANSTVENIČKE ZAJEDNICE

Biser renesansne arhitekture i znanstvenicima

Sveučilište u Rijeci prošlo je godine u svibnju svečano preuzelo elitni objekt renesansne arhitekture, palaču Moise, od Grada Cresa na narednih trideset godina. Temeljem Sporazuma između Grada Cresa i Ministarstva kulture, nakon renoviranja palače Sveučilište je postalo korisnikom prostora u kojima je dužno pokrenuti znanstveno-istraživačke i obrazovne aktivnosti. Razrađen pilot program za 2020. godinu uključuje različite aktivnosti, od međunarodnih konferencija, radionica, okruglih stolova, ljetnih škola i koncerata do predavanja i edukativnih programa za građane Cresa

Ingrid ŠESTAN KUČIĆ

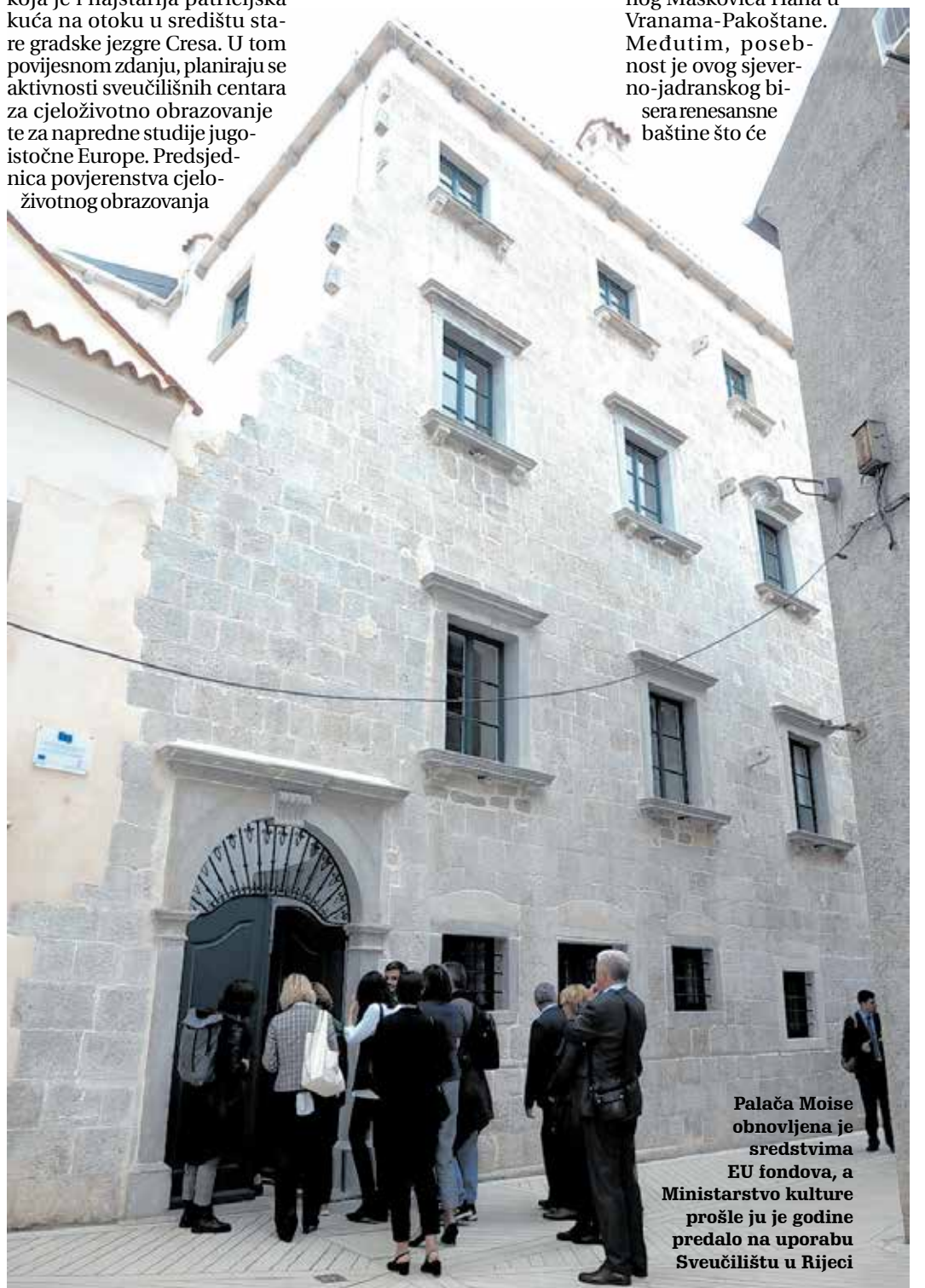
Sveučilište u Rijeci i Grad Cres u svrhu unaprjeđenja života na otoku te povezivanja međunarodne humanističke zajednice znanstvenika s riječkom intelektualnom pričom, kao i onom otoka Cresa, s početkom akademske godine 2019.-2020. intenzivirali su pripreme pilot programa svoga zajedničkog rada. Riječ je o palači Moise, nedavno renoviranoj renesansnoj palači, koja je i najstarija patricijska kuća na otoku u središtu stare gradske jezgre Cresa. U tom povijesnom zdanju, planiraju se aktivnosti sveučilišnih centara za cjeloživotno obrazovanje te za napredne studije jugoistočne Europe. Predsjednica povjerenstva cjeloživotnog obrazovanja

Sveučilišta u Rijeci, prof.dr. Aleksandra Delaku Tibljaš posebno naglašava otvaranje programa za sve Cresane od najmlađih, školske djece do umirovljenika, naročito onih koji utječu na poboljšanje kvalitete života ili su manje dostupni. U fokusu su znanstveno obrađene aktualne teme i one vezane uz lokalnu povijest i povijest umjetnosti.

Navodeći kako je Sveučilište u Rijeci prošlo godine u svibnju svečano preuzelo elitni objekt renesansne arhitekture, palaču Moise, od Grada Cresa na narednih

trideset godina rektorica Sveučilišta prof.dr. Snježana Prijić Samaržija ističe da je temeljem Sporazuma između Grada Cresa i Ministarstva kulture, nakon renoviranja palače Sveučilište postalo korisnikom prostora u kojima je dužno pokrenuti znanstveno-istraživačke i obrazovne aktivnosti.

- Kako je istakla ministrica Nina Obuljen Koržinek prilikom primopredaje, radi se drugom najvećem projektu Ministarstva kulture na očuvanju kulturne baštine, pored srednjovjekovnog Maškovića Hana u Vranama-Pakoštane. Međutim, posebno je ovog sjeverno-jadranskog biser renesansne baštine što će

Palača Moise obnovljena je sredstvima EU fondova, a Ministarstvo kulture prošlo ju je godine predalo na uporabu Sveučilištu u Rijeci

Moise će biti međunarodni međusveučilišni centar za društvene i humanistički znanosti

More ideas ~ More ideas

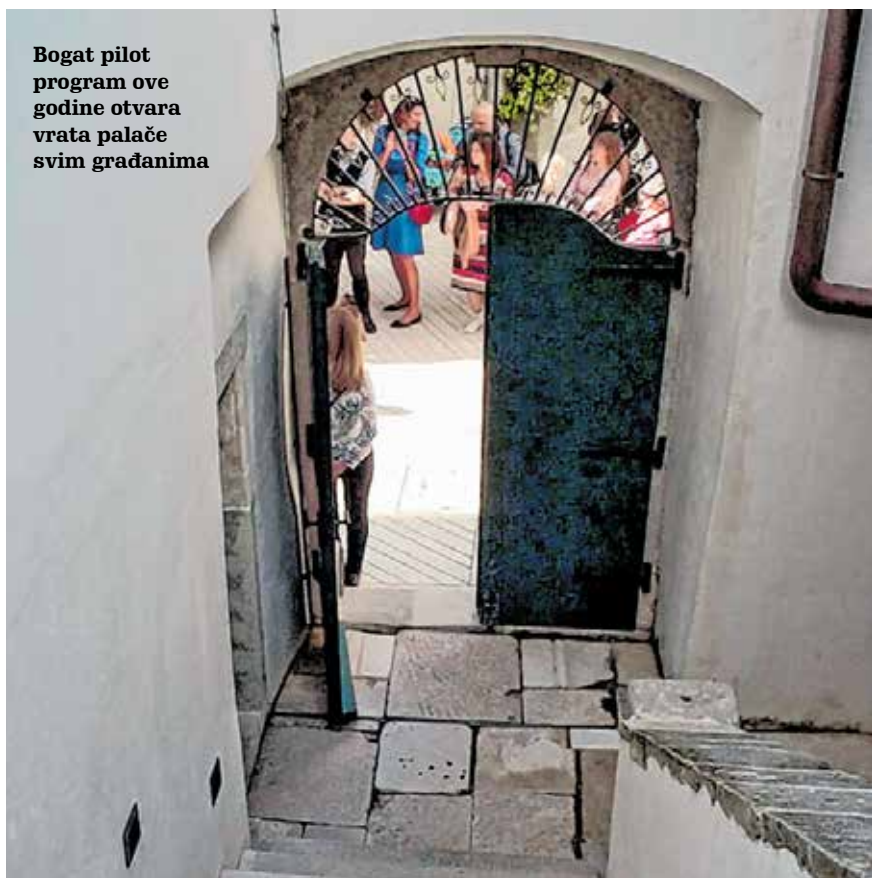

HUMANISTIČKE ZAJEDNICE ZNANSTVENIKA S RIJEČKOM I CRESKOM INTELEKTUALNOM PRIČOM

Hrana baštine otvara vrata a i građanima svih dobi

U renesansnim prostorima će se odvijati jedan od najrelevantnijih jedinstvenih programa vezanih uz temu hrane

Bogat pilot program ove godine otvara vrata palače svim građanima

oživjeti upravo kroz obrazovne i znanstvene aktivnosti, dok je Maškovića Han primarno namijenjen kulturnom turizmu. Treba reći da su za sve ovo zaslužni prijašnji rektori, Danijel Rukavina koji je započeo cijelu inicijativu, a ponajviše rektor Pero Lučin koji je s gradonačelnikom Cresa Kristijanom Jurjakom pokrenuo projekt Ministarstva kulture na renoviranju palače. Moram ovdje dodati i veliku ulogu nekih ljudi poput prijašnjeg ravnatelja Konzervatorskog odjela u Rijeci, Hrvoja Giaconija koji je prvi uočio potencijal palače za Grad Cres i Sveučilište, kao i Tee Sušanji Protić, koja je provedla konzervatorska istraživanja i vodila konzervatorski nadzor u ime Konzervatorskog odjela u Rijeci na ovoj renesansnoj kući, kaže rektorica.

Dobrobit znanstvene zajednice

Na ovoj je upravi Sveučilišta, dodaje, da sada ovaj prekrasni, ali zahtjevni objekt pripremi za kontinuirano funkcioniranje, održava ga i oživi na dobrobit znanstvene zajednice, ali i građana grada Cresa, otoka i regije. Već je sastavljen i pilot program za 2020. godinu koji je vrlo zahtjevan i uključuje različite aktivnosti, od međunarodnih konferencija, radionica, okruglih stolova, ljetnih škola i koncerata do predavanja i edukativnih programa za građane Cresa - od najmlađih do onih u zlatnim godinama.

- Osobito smo zadovoljni što imamo aktivnu podršku Grada Cresa i što su nam se aktivno pridružile i različite institucije i udruge iz grada Cresa, što će zasigurno pridonijeti kvalitetnijem i relevantnijem sadržaju. Zbog pandemije, došlo je i do prolongiranja prvih aktivnosti koje su trebale započete krajem ožujka. Međutim, to je viša sila i mi se nadamo da ćemo

sve nadoknaditi kada se steknu uvjeti. Kako je Ugovorom definirano da će Moise biti međunarodni međusveučilišni centar za društvene i humanistički znanosti, programski dio posla preuzeo je već postojeći Centar za napredne studije jugoistočne Europe. S njihovim međunarodnim partnerima iz Austrije, Italije, Slovenije, Francuske, Njemačke, SAD, Rusije i drugih zemalja već smo u pregovorima za višegodišnje programe. Jednako tako, kao regionalni obrazovni centar, palača će biti prostor u kojem će zaživjeti naši programi cjeloživotnog obrazovanja poput Sveučilišta za treću dob ili nekih ciljanih edukacija u turizmu i ugostiteljstvu. Imamo ambiciozne planove i u pregovorima smo s nekim inozemnim fondacijama i investitorima vezano uz pokretanje projekta socijalne inovacije u gastronomiji i pripremi hrane. Moram istaknuti da u partnerstvu s Međusveučilišnim Centrom (IUC) u Dubrovniku provodimo i zajednički projekt poticanja internacionalne znanstvene suradnje. Naime, IUC je najstariji takav centar na Jadranu i djeluje od 1972. godine, a Sveučilište u Rijeci sada ima priliku na sjevernom Jadranu pokrenuti još jedan takav centar od posebne važnosti za međunarodno pozicioniranje naše znanosti, najavljuje prof.dr. Prijić Samaržija.

Za ovu godinu najavljena su predavanja prof.dr. Juraja

Sepčića i akademika Elsa Kuljanića, rođenih Cresana, umirovljenih profesora riječkog Sveučilišta, koji će biti u prilici predstaviti svoje veliko predavačko iskustvo u svojim stručnim područjima, a kako je želja u programe uključiti i mlađe Cresane na jesen se u tjednu Festivala znanosti u palači Moise planira održavanje programa »Zabavne matematika subotom« u suradnji s prof. dr. Vedranom Mikulić Crnković s Odjela za matematiku, dok će već do lipnja prof.dr. Jasna Krstović izazvati veliku pažnju predavanjem na temu uloga baka i djedova u suvremenom djetinjstvu. U planu je i izlaganje prof. dr. Rajke Jurdane Šepić o poetici fizike koje će prethoditi poetskoj večeri uz gitaru.

Istraživačko utočište

Osmišljena kao mjesto susreta i razmjene, znanja i zajedničkih aktivnosti, a nadasve kao prostor otvoren i koristan zajednici u kontekstu kulturnoga kapitala i promocije lokalnoga razvoja, palača je idealna za promicanje novih humanističkih ideja i znanstvenih pravaca koji će oživjeti život grada Cresa u vrijeme uspavnih zimskih mjeseci. U sklopu akademskih aktivnosti Centra za napredne studije jugoistočne Europe, koji na Sveučilištu u Rijeci okuplja postdoktorande nagrađene istraživačkom stipendijom, jedinstveni spomenik kulture tako postaje »istraživačko utočište«

(Research Retreat), inovativne forme ugošćavanja međunarodnih znanstvenika na otoku Cresu. Marko Luka Zubčić, Tea Marković, Kristina Stojanović Čehajić i Sanja Bojanić u Rijeci te Jelena Ščedrov-Dlačić u palači Moise, organizirat će niz konferencija i ljetnih škola iz područja društvenih znanosti i humanistike među kojima su Antagonistic Humanism, ko-direktora prof. Bonnie Honig (Sveučilište Brown), prof. Olivie Guaraldo (Sveučilišta u Veroni) te prof. Sergie Adamo (Sveučilišta u Trstu) s riječkim kolegicama, dr. Brigitom Miloš (iz Centra za ženske studije pri Filozofskom fakultetu u Rijeci), prof. Sanjom Bojanić (Centar za napredne studije, Akademija primijenjenih umjetnosti u Rijeci) te dr. Đurđom Trajković sa Sveučilišta u Beogradu. Izložbom »Creski dok«, arhitektice Bojane Vukсанović, predstaviti će se vrijedan detalj industrijske baštine s ciljem očuvanja plutajućeg Dok-a 9 u Cresu, jedinog preostalog iz vremena Austro-Ugarske, i to kroz njegovu prenamjenu u multifunkcionalnu ljetnu pozornicu.

Umjetnička rezidencija

Kroz projekt Island Connect, u organizaciji neprofitne organizacije Domino te u suradnji s nizom europskih otočkih rezidencijalnih programa, palača Moise već ove godine, poslužiti će kao prostor za umjetničke rezidencije. Također će ugostiti programe Rijeka 2020 – Europske prijestolnice kulture: uz programe vezane za »Cresko susjedstvo« iz programskog pravca 27 susjedstva, koji povezuje europska i susjedstva Primorsko-goranske županije u svrhu razvoja raznovrsnih umjetničkih i kulturnih programa, također se očekuje i Pirate Care Kamp, projekt u sklopu programskog pravca Dopolavoro, Drugog mora, a koji istražuje nove oblike

rada u kontekstu suvremenih tehnologija i razvoja emancipatorne dokolice. Uz to, iznimna je pažnja posvećena programima razvijenima za ili u suradnji s creskom zajednicom i institucijama. Očekuje se da bi Palača ove godine ugostila »Obilježavanje 75. godišnjice oslobođenja grada Cresa« kao i »Dane Frane Petrića«. Posebno zadovoljstvo bit će »Predstavljanje zbornika 1. Creskih anala«.

Poprište intervjenskijih refleksija na suvremene globalne te stoga zajedničke probleme, u ovim renesansnim prostorima će se odvijati trenutačno jedan od najrelevantnijih, jedinstvenih programa vezanih uz temu hrane. Hrana je među centralnim problemima klimatske krize. Prehrambena industrija istovremeno doprinosi i bit će ugrožena novim ekološkim nepredvidljivostima. Logistika i agrikultura zahtijevaju reforme ususret prijetnjama prehrambenim sustavima. Iznimne količine otpada od hrane i glad istovremeno vladaju ljudskim društvima. Namjera Centra za napredne studije jugoistočne Europe sastoji se u razvoju inovativnog edukativnoga kuhinjskoga prostora posvećenog istraživanju i razvoju teorije i prakse prehrambenih budućnosti. Teme antropologije hrane, promjena kulturnih i ekonomskih prehrambenih navika i sustava, kao i politički projekt univerzalnoga pristupa hrani, bit će od ključnog interesa. Od teorijskih i konceptualnih istraživanja i dizajna sustava, preko empirijskih i terenskih studija, do prakse neobičajene i visokokvalitetne gastronomije – Moise će ugostiti bogatstvo istraživača i praktikanata, filozofa, društvenih znanstvenika, umjetnika, tehnologa, aktivista i vrhunskih kuhara, u svrhu razvoja novih narativa i vizija hrane u Antropocenu.

Palača će biti prostor u kojem će zaživjeti programi cjeloživotnog obrazovanja poput Sveučilišta za treću dob ili nekih ciljanih edukacija u turizmu i ugostiteljstvu

Važan projekt za cijeli otok Cres

Palača Moise, kao i programi koje će kreirati Sveučilište u Rijeci, kaže creski gradonačelnik Kristijan Jurjako iznimno su važan i veliki projekt za cijeli otok Cres i njegove stanovnike.

- Nakon dugog niza godina, koliko je prošlo od same ideje, palača je obnovljena i konačno spremna za programe koji će okupljati znanstvenike, studente, ali lokalno stanovništvo, kao i sve žitelje Primorsko-goranske županije. Uvjeran sam da će već ove godine s pilot projektom svatko pronaći nešto za sebe u palači, zaključuje Jurjako.

PLOS BIOLOGY OBJAVLJEN RAD ZNANSTVENIKA S RIJEČKOG MEDICINSKOG FAKULTETA

Doprinos unapređenju razvoja cjepiva s prepoznavanjem šireg spektra virusnih mutanata

Riječki tim znanstvenika jedini je hrvatski tim koji se bavi razumijevanjem molekularnih mehanizama na kojima se temelji imunološka memorija posredovana CD8 limfocitima T. U svojem istraživanju otkrili su nepoznati mehanizam koji ukazuje da klonovi CD8 limfocita T, koji bolje prepoznaju mutirane patogene, imaju prednost u dugoročnom preživljavanju u odnosu na klonove koji specifično prepoznaju originalni patogen koji je izazvao primarnu infekciju, ali ne i njegove mutirane varijante

Ingrid ŠESTAN KUČIĆ

Recenzentni znanstveni časopis otvorenog pristupa koji pokriva primarna istraživanja unutar znanosti i medicine »PLOS Biology« objavio je rad nizozemskog znanstvenika s riječkom adresom izv. prof. dr. Felixa M. Wensveena s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, Katedre za histologiju i embriologiju, koji se već godinama bavi istraživanjem sposobnosti dijela virusa i stanica raka da ubrzano mutiraju. Uz pomoć njegove kolegice Inge Kavazović višegodišnja su istraživanja pretočena u objavljeni znanstveni rad »Eomes broadens the scope of CD8 T-cell memory by inhibiting apoptosis in cells of low affinity«, a rezultat su projekta »Preuređivanje memorije: Manipuliranje T-staničnom memorijom u svrhu unapređenja učinkovitosti cjepiva«. Riječ je o istraživanju koje je financirala Hrvatska zaklada za znanost i 90 posto produkt je riječkih znanstvenika, dok su u malom dijelu sudjelovali i njemački, nizozemski, švicarski te švedski znanstvenici kao kooperanti na određenim pokusima. Projekt je raden u okviru riječkog Znanstvenog centra izvrsnosti za virusnu imunologiju i cjepiva, a riječki tim znanstvenika jedini je hrvatski tim koji se bavi razumijevanjem molekularnih mehanizama na kojima se temelji imunološka memorija posredovana CD8 limfocitima T. Štoviše, jedna su od svega od desetak grupa na svijetu koja pokušava riješiti tu zagonetku koja je prepreka razvoju uspješnog i sveobuhvatnog cjepiva. Riječki je tim otkrio dosad nepoznati mehanizam koji ukazuje da klonovi CD8 limfocita T, koji bolje prepoznaju mutirane patogene, imaju prednost u dugoročnom preživljavanju u odnosu na klonove koji specifično prepoznaju originalni patogen koji je izazvao primarnu infekciju, ali ne i njegove mutirane varijante. Otkriveno je da je za takvu reakciju imunološke memorije odgovoran transkripcijski faktor Eomes, a riječ je o vrsti proteina koja regulira aktivnost mnogih drugih proteina u stanici. Upravo su te otkrivene mehanizme riječki znanstvenici opisali u objavljenom radu, a ta bi njihova saznanja mogla pomoći u unapređenju razvoja specifičnih cjepiva koja bi bila u stanju prepoznati širi spektar virusnih mutanata.

Pamćenje specifičnog virusa

Kako pojašnjava izv. prof. dr. Wensveen imonološki je sustav u stanju upamtiti specifični virus,

Felix M. Wensveen i Inga Kavazović višegodišnja su istraživanja pretočili u rad objavljen u »PLOS Biology«

bakteriju ili stanice tumora koje su napale organizam i tako stvoriti vlastitu zaštitu od ponovne potencijalne infekcije, a na toj se sposobnosti temelji koncept cjepiva.

- Kao odgovor na reakciju imunološkog sustava patogeni s vremenom počinju mutirati, a neki to čine iznimno brzo. Iz tog razloga preboljela gripa ne podrazumijeva buduću opasnost za organizam te je praktički nemoguće razviti cjepivo koje bi nas godinama štutilo od sezonske gripe. Glavnu ulogu pri prepoznavanju patogena koji je svojedobno izazvao infekciju u organizmu imaju tzv. CD8 limfociti T čiji se repertoar sastoji od milijuna različitih klonova koji specifično prepoznaju pojedine djelove patogena. Prilikom infekcije samo će neke od ovih stanica biti u stanju upamtiti patogen i tako u budućnosti činiti temelj za jak imunološki odgovor kod ponovnog susreta s inficiranim ili tumorskim stanicama. Nakon ponovnog susreta s patogenom koji je izazvao primarnu infekciju ovi limfociti, odnosno memorijske stanice, puno će se brže dijeliti i tako spriječiti širenje infekcije i prije pojave kliničkih simptoma, pojašnjava izv. prof. dr. Wensveen.

Dodajući kako je, da bi bili učinkovitiji u borbi s mutiranim virusima, imunološki sustav, jednako kao i cijela strategija razvijanja cjepiva suočena s problemom, izv. prof. dr. Wensveen navodi da s jedne strane

mora biti razvijen iznimno specifičan odgovor koji će moći prepoznati i ukloniti određeni virus ili tumorsku stanicu. Ukoliko je reakcija prespecifična, odnosno ako je većina klonova usmjerena na samo jedan dio tog patogena, a riječ je o antigenu, sustav nije u stanju prepoznati izmijenjeni patogen. Dakle, što je specifičniji imunološki odgovor, on će biti učinkovitiji protiv točno određenog patogena.

Molekularni mehanizam

No, ukoliko ga se napravi manje specifičnim, odnosno ukoliko se zadrže kolonovi koji mogu reagirati s više različitih dijelova patogena, onda se povećava mogućnost dobre zaštite i od mutiranih verzija. U tom kontekstu riječki znanstvenici nastoje razaznati molekularni mehanizam koji kontrolira tu specifičnost imunološkog odgovora, jer ta bi saznanja u budućnosti mogla pridonijeti razvoju cjepiva koja će biti u stanju istodobno štiti i od više mutiranih virusa i bakterija ili pak imunološkim terapijama koje će moći specifično ciljati više vrsta karcinoma.

Od prvog slanja rada, kaže izv. prof. dr. Wensveen, do objave prošlo je više od dvije godine. Istraživanje će se nastaviti, a Kavazović dodaje da je cilj razvoj i unapređenje imunoterapija posredovanih limfocitima T, u kontekstu klasičnih cjepiva i terapija protiv različitih tumora.

- Ideja je pokušati poboljšati imunološku memoriju na način

da omogućimo prepoznavanje šireg spektra virusnih mutanata. Istovremeno, u protutumorskoj terapiji pokušat ćemo smanjiti raznolikost memorijskih stanica, kako bi poboljšali njihovu specifičnost i izbjegli nespecifične učinke na zdravo tkivo, kaže Kavazović.

Virusi koje oni istražuju ponašaju se slično kao i aktualan koronavirus koji je već mutirao onog trenutka kada je sa životinje prešao na čovjeka.

- Korona je novi virus koji naša imunološka memorija ne prepoznaje, jer se do sada nismo susreli s identičnom varijantom ovog virusa. Znanstvenicima su sada poznate strukture Covid-19 virusa, što predstavlja dobar temelj za što skoriji pronalazak cjepiva, pojašnjava Kavazović.

Budući TransMedRi

Upravo su imunologija i virusologija područja u kojima je riječki Medicinski fakultet već desetljećima vodeća znanstvena ustanova u jugoistočnoj Europi, a ta se uspješnost ilustrira najvišim odjekom i citiranošću publikacija u biomedicini u Hrvatskoj, konzistentnom publiciranju u časopisima s najvišim čimbenikom odjeka u svijetu, kao što su »Science«, »Immunity«, »Nature Immunology« i slično, kao i u internacionalno prepoznatljivim i financiranim znanstvenicima te u podizanju kapaciteta za razvoj imunosti na patogene i cjepiva u Hrvatskoj. Kao logičan slijed takvih uspjeha

Simpozij o uspjesima translacijske medicine

U cilju predstavljanja riječke translacijske medicine i koncepta Centra za translacijska medicinska istraživanja - TransMedRi, kao i izvrsnosti u znanosti i predstavljanja riječkog Znanstvenog centra izvrsnosti za virusnu imunologiju i cjepiva, Sveučilište u Rijeci, Medicinski fakultet Rijeka i KBC Rijeka planiraju organizirati simpozij »Translating excellent science to Medical application in Croatia«. Skup će uz hrvatske i inozemne znanstvenike, okupiti i nekoliko ministara te će se predstaviti i inozemni centri za translacijsku medicinu, poput njemačkog i izraelskog centra. Pojednosto o simpoziju i sudionicima bit će dostupni i na URL: sites.google.com/view/transmedri. Zbog situacije s koronavirusom termin simpozija bit će određen naknadno.

pokrenuta je inicijativa osnivanja TransMedRi centra, a riječ je o novoj znanstvenoj instituciji koja povezuje Medicinski fakultet, KBC Rijeka i Sveučilište u Rijeci.

- Riječ je o posebnom Centru koji bi osigurao infrastrukturu za razvoj napredne znanosti u području translacijske medicine koja bi se zasnivala na postojećim znanstvenim uspjesima i znanju naših ponajboljih međunarodno prepoznatljivih znanstvenika. Takav bi centar omogućio suradnju znanstvenika u temeljnim i kliničkim medicinskim znanostima kako bi stvorili nove zajedničke projekte od medicinskog značaja, privukli značajna financijska sredstva, kao i doprinijeli razvoju na znanju zasnovanih poduzeća i omogućili novo zapošljavanje visokoobrazovnih stručnjaka i znanstvenika, kaže izv. prof. dr. Wensveen.

TransMedRi bio bi primjer izvrsnosti u znanosti koji bi obuhvatio imunost na patogene i cjepiva, imunoterapiju tumora, metaboličke bolesti, kliničko ispitivanje lijekova te neurološke bolesti i MRI. Wensveen je mišljenja da je to ulaganje u budućnost medicine i medicinskih istraživanja ne samo u Rijeci, već i u Hrvatskoj. Sva potrebna dokumentacija, što uključuje i dozvolu građenja, je napravljena i trenutno je projekt spreman za realizaciju, odnosno za aplikaciju na sredstva EFRR potrebna za izgradnju i opremanje.

More ideas

More ideja

Trans-MedRi će omogućiti suradnju znanstvenika u temeljnim i kliničkim medicinskim znanostima s ciljem stvaranja zajedničkih projekata od medicinskog značaja

Imunologija i virusologija područja u kojima je riječki Medicinski fakultet već desetljećima vodeća znanstvena ustanova u jugoistočnoj Europi

Ekonomski fakultet je u postupak akreditacije ušao 2016. godine nakon čega su uslijedile temeljne pripreme, revizije i usklađivanja s EPAS standardima

EKONOMSKI FAKULTET U RIJECI NAGRAĐEN MEĐUNARODNOM EPAS AKREDITACIJOM INSTITUCIJE EFMD

U društvu najboljih ekonomskih fakulteta na svijetu

Akreditaciju EPAS dodjeljuje EFMD, najveća europska akreditacijska organizacija za programe iz ekonomije. Akreditacija je dodijeljena na razdoblje od tri godine, a time je dobivena nedvojbeno potvrda kvalitete programa riječkog Ekonomskog fakulteta, izvrsnosti nastavnika te snažne povezanosti s poduzećima

Ingrid ŠESTAN KUČIĆ
Snimio Roni BRMALJ

Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci ušao je u društvo najboljih ekonomskih fakulteta na svijetu. Naime, dugogodišnji rad i trud na inoviranju strukture i povećanju kvalitete programa International Business prepoznati su od strane međunarodne akreditacijske institucije EFMD i nagrađeni njihovom EPAS akreditacijom koju u ovom trenutku ima samo 115 studijskih programa na visokoobrazovnim institucijama u području menadžmenta, ekonomije i poslovne ekonomije iz cijelog svijeta. Dobivanje prestižne EPAS akreditacije smješta riječki Ekonomski fakultet u top 10 posto najboljih svjetskih ekonomskih fakulteta i poslovnih škola.

Akreditaciju EPAS dodjeljuje EFMD, najveća europska akreditacijska organizacija za programe iz ekonomije. Akreditacija je dodijeljena na razdoblje od tri godine, a time je dobivena nedvojbeno potvrda kvalitete programa fakulteta, izvrsnosti nastavnika te snažne povezanosti s poduzećima. Inače, EFMD (European Foundation for Management Development), europska je međunarodna i neprofitna organizacija sa sjedištem u Bruxellesu, Belgija. EFMD je globalno priznata organizacija koja provodi postupke akreditacije za visokoobrazovne institucije u području ekonomije i businessa. EFMD predstavlja mrežu od preko 900 institucija i 30 tisuća profesionalaca s upravljačkim iskustvom u akademskoj zajednici, javnom sektoru i konzultantskim kompanijama, okupljenih u cilju razvoja društveno odgovornih lidera i menadžera koji spajaju akademski i poslovni sektor.

Ekonomski fakultet u Rijeci u postupak EPAS akreditacije ušao je 2016. godine, a nakon nekoliko godina temeljitih priprema,

revizije programa i usklađivanja s EPAS standardima, EPAS stručni tim sastavljen od 4 neovisna člana iz domene visokoškolskog obrazovanja i gospodarstva posjetio je fakultet krajem 2019. godine. Temeljem izvještaja koji je sastavio stručni tim u kojem je Fakultet pozitivno ocijenjen po svim kategorijama Akreditacijski odbor (EFMD) na svojoj je sjednici dodijelio akreditaciju EPAS na razdoblje od tri godine. Jedna od bitnih značajki EPAS akreditacije je zahtjev za konstantnim unapređivanjem kvalitete na svim područjima.

Diploma sa znakom kvalitete

EFMD dodjeljuje nekoliko vrsta akreditacija, a svaka od njih za sebe znači iznimnu kvalitetu obrazovnog procesa. Svakom od njih se jamči dosljednost u primjeni međunarodnih standarda te posvećenost razvoju i osiguranju kvalitete.

S aspekta institucije, međunarodne akreditacije dobivene od strane tri ključne akreditacijske institucije (EFMD, AACSB i AMBA) omogućuju suradnju s najboljim visokoobrazovnim institucijama u području menadžmenta, ekonomije i poslovne ekonomije iz cijelog svijeta. To izdvaja Ekonomski fakultet u Rijeci od brojnih institucije koje izdaju diplome na području ekonomije bez ikakvog međunarodno priznatog znaka kvalitete.

Trenutak u kojem je do nas došla vijest da smo nositelji EPAS akreditacije na razdoblje od tri godine potvrđene su sve naše pretpostavke – rad i trud naših zaposlenika i studenata rezultirao je konkurentnim i inovativnim programom International Business - bachelor degree koji se u potpunosti izvodi na engleskom jeziku. Naši studenti po završetku studijskog programa izvrsno se snalaze u poslovnim vodama te i sami imaju kompetencije za ostvarivanje vlastitih projekata. Društvo u kojem se nalazimo često je sklono kritikama te

zaboravimo i izostavimo pohvaliti uspjehe i napredak. I zato je ovo za naše studente, nastavnike, članove ALUMNI zajednice, partnere iz gospodarstva veliko priznanje za naš rad, dobiveno od svjetske akreditacijske kuće koja je naš program uvrstila među 115 najboljih studijskih programa u području menadžmenta, ekonomije i poslovne ekonomije iz cijelog svijeta. Svima nam je ovo veliki poticaj da i dalje nastavimo razvijati programe u istom smjeru. Trenutačni nam je cilj pridobiti još jednu međunarodnu akreditaciju u najkraćem mogućem roku, kaže dekan prof. dr. Alen Host.

Prodekan za znanost i međunarodna strateška partnerstva prof. dr. Saša Žiković navodi pak da je priznanje potvrda kontinuiteta procesa upravljanja kvalitetom kojom se Ekonomski fakultet Rijeka potvrđuje kao izvrsna visokoobrazovna institucija u međunarodnom akademskom okruženju.

Sva tehnička, ljudska, procesna i materijalna unapređenja proizašla iz »akreditacijskog putovanja« Ekonomskog fakulteta Rijeka koji je ovih dana okrunjen EPAS akreditacijom potaknula su inovativne procese na cijeloj instituciji. Strateški razvoj programa International Business, u potpunosti na engleskom jeziku, otvorio je put za napredak cijelog Ekonomskog fakulteta Rijeka, kao vodeće regionalne obrazovne institucije u sferi ekonomije, posebno u područjima međunarodnih iskustava studenata i profesora, suvremene pedagogije, snažan napredak obrazovne prakse, snažna suradnje s gospodarstvom, širokog raspona metoda ocjenjivanja i okvira za osiguranje kvalitete, kaže prof. dr. Žiković.

Najveća korist studentima

Prodekanica za preddiplomske i diplomatske studije izv. prof. dr. Helga Pavlič Skender i izv. prof. dr. Zoran Ježić, prodekan

za studente i upravljanje kvalitetom dodaju da je dobivena akreditacija dokaz i međunarodne prepoznatljivosti studijskog programa, čime Ekonomski fakultet povećava brojku od 90-ak studijskih programa u Europi koliko ih trenutačno ima EPAS akreditaciju, a najveću korist imaju upravo studenti, jer njihova diploma ima međunarodno priznanje, čime mogu ravnopravno konkurirati bilo gdje na svijetu. Ujedno dodaju da je Ekonomski fakultet u posljednjih nekoliko godina uspješno prošao nekoliko ciklusa akreditacija: nacionalnu re-akreditaciju fakulteta, inicijalnu akreditaciju novog studijskog programa koji se izvodi u online okruženju i međunarodnu EPAS akreditaciju. Direktor studijskog smjera International Business, izv.prof.dr. Igor Cvečić, ističe pak da kao sveučilišni profesor i stručnjak iz područja međunarodnih ekonomskih odnosa smatra kako u današnjem globaliziranom svijetu europska se sveučilišta, a ujedno i hrvatska, neminovno okreću fleksibilnijim, inovativnim i digitalno umjerenim načinima prenošenja potrebnih znanja, vještina i sposobnosti, dok EPAS team lead i voditeljica Povjerenstva za međunarodnu akreditaciju izv. prof. dr. Jasmina Dlačić dodaje da je proces dobivanja EPAS akreditacije posebno usmjerio na smjer International Business - bachelor degree, ali obuhvatio je i cijelu instituciju.

Naime, kroz samoanalizu i kritički osvrt na dosadašnja postignuća temeljem pet područja koja EPAS akreditacija procjenjuje, vi zapravo ako niste vrhunsko kvalitetna visokoškolska institucija u različitim sferama, imate malo mogućnosti da dokažete svoju izvrsnost. Upravo zato je EPAS akreditacija potvrda izvrsnosti kako akreditiranog programa, ali i same institucije. Zato smo još i više ponosni zbog dobivanja EPAS akreditacije, zaključuje izv. prof. dr. Dlačić.

Međunarodna vidljivost

EFMD dodjeljuje nekoliko vrsta akreditacija, a svaka od njih za sebe znači iznimnu kvalitetu obrazovnog procesa. Svakom od njih se jamči dosljednost u primjeni međunarodnih standarda te posvećenost razvoju i osiguranju kvalitete.

EPAS (EFMD Programme Accreditation System) međunarodni je sustav evaluacije studijskih programa na visokoobrazovnim institucijama u području menadžmenta, ekonomije i poslovne ekonomije koji je prepoznat diljem svijeta od potencijalnih studenata, poslodavaca, medija i poslovnih partnera. Stroga akademska načela izvrsnosti, internacionalizacija, etično i održivo poslovanje, kao i društvena relevantnost i praktična primjenjivost osnovne su smjernice osiguranja kvalitete koju ova akreditacija vrednuje i nagrađuje.

Stjecanjem EPAS akreditacije, studijski program i pripadajuća visokoobrazovna institucija postiču međunarodnu vidljivost i priznanje visoke kvalitete obrazovnih sadržaja i izvedbe nastave usporedive s onima na vodećim stranim sveučilištima sličnih programskih sadržaja. Ispunjenjem strogih uvjeta EPAS akreditacije visokoobrazovna institucija svoje poslovanje, razvoj i strateške ciljeve usklađuje s međunarodno priznatim standardima i postaje dijelom globalne akademske zajednice koja međusobno surađuje i dijeli iskustva i primjere dobre prakse razvijene u različitim društvenim, ekonomskim i kulturnim prilikama.

Koristi su višestruke za instituciju, ali prije svega za studente. Istraživanja pokazuju da studenti koji završavaju svoj studij na fakultetima akreditiranim od tri ključne akreditacijske institucije (EFMD, AACSB i AMBA), brže i lakše nalaze posao, njihova je plaća veća, a u pravilu zauzimaju ključne menadžerske pozicije u tvrtkama. Diploma sa znakom kvalitete EPAS daje bitno veću mogućnost za međunarodnu karijeru.

More ideas

More ideja

Program Ekonomskog fakulteta je uvršten među 115 najboljih studijskih programa u području menadžmenta, ekonomije i poslovne ekonomije iz cijelog svijeta

Jedna od bitnih značajki EPAS akreditacije je zahtjev za konstantnim unapređivanjem kvalitete na svim područjima

CESSDA ERIC ISTRAŽIVAČKA INFRASTRUKTURA S PODAKTOVNIM USLUGAMA ZA DRUŠTVENE ZNANOSTI

Istraživačka infrastruktura za europske znanstvenike

Misija CESSDA-e je osigurati cjelovitu održivu istraživačku infrastrukturu koja će omogućiti istraživačkoj zajednici da provodi visokokvalitetna istraživanja u društvenim znanostima pridonoseći proizvodnji učinkovitih rješenja za globalne izazove s kojima se suočava društvo danas i olakšavajući poučavanje i učenje u društvenim znanostima

More ideas ~ More ideas

Ron Dekker, Ivana Ilijašić Veršić i Wojciech Sowa

Program HERA

Wojciech Sowa iz HE-RA-e (Humanities in the European Research Area) riječkom je Sveučilištu predstavio projekt Europske komisije i institucija koje financiraju i promoviraju znanost iz 26 europskih država, a namijenjen je isključivo znanstvenicima iz područja humanističkih znanosti.

- Svrha programa HERA je poticati transnacionalnu istraživačku suradnju unutar humanističkih znanosti, kao i omogućiti humanističkim znanostima da obavljaju odgovarajuću i dinamičnu ulogu unutar Europskog istraživačkog prostora i unutar programa EU-a. Tu je i poboljšanje suradnje između većeg broja istraživačkih agencija u Europi, privlačenje novih izvora financiranja za istraživanja u humanističkim znanostima, promovirajući profil humanističkih znanosti, kazao je Sowa.

Ingrid ŠESTAN KUČIĆ
Snimio RONI BRMALJ

Sveučilište u Rijeci ugostilo je vodeće ljude CESSDA ERIC (The Consortium of European Social Science Data Archives, European Research Infrastructure Consortium - CESSDA ERIC) Rona Dekkera, izvršnog direktora i Ivanu Ilijašić Veršić koja obnaša funkciju direktora operacija. Riječ je o istraživačkoj infrastrukturi sa središtem u Bergenu, u Norveškoj, koja pruža sveobuhvatne, integrirane i održive podatkovne usluge za društvene znanosti. CESSDA povezuje arhive podataka za društvene znanosti diljem Europe, a trenutno djeluje u 20 europskih zemalja, s ciljem promicanja rezultata istraživanja društvenih znanosti te podupiranja nacionalnih i međunarodnih istraživanja i suradnje.

Misija CESSDA-e je osigurati cjelovitu održivu istraživačku infrastrukturu koja će omogućiti istraživačkoj zajednici da provodi visokokvalitetna istraživanja u društvenim znanostima pridonoseći proizvodnji učinkovitih rješenja za globalne izazove s kojima se suočava društvo danas i olakšavajući poučavanje i učenje u društvenim znanostima.

Pojašnjavajući kako zemlje članice nastoje povećati znanstvenu izvrsnost i učinkovitost

europskog istraživanja u društvenim znanostima, kao i omogućiti jednostavan pristup podacima i metapodacima bez obzira na granice, Ilijašić Veršić je istaknula da je želja osigurati istraživačku infrastrukturu za europske istraživače i osnažiti spone među nacionalnim davateljima usluga podataka. Vizija CESSDA-e je pružanje i olakšavanje pristupa podacima nastalim u empirijskim istraživanjima u društvenim znanostima, što je od vitalnog značaja i za znanost i za društvo.

Ponovno korištenje podataka

- U središtu našeg rada je objava podataka iz područja društvenih znanosti. Kako bi to omogućili na paneuropskoj razini, nužno je ponuditi istraživačima, odnosno kreatorima podataka, niz usluga kako bi što lakše i na standardizirani način opisali i pohranili podatke, po potrebi i u zaštićenom okruženju. Riječ je o objavi istraživačkih podataka koji se financiraju javnim sredstvima, bilo da se radi o sredstvima ministarstava ili pak EU-a. Europski je trend pridržavati se FAIR načela (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable), odnosno učiniti da se podatke može pronaći, lako im pristupiti, moći ih međusobno kombinirati, te u konačnici opetovano koristiti. Poanta je da se podaci iznova koriste, obogaćuju i tvore bazu za nova istraživanja, nove ideje i dolazak do novih

spoznaja, pojašnjava Dekker.

Dodajući da na taj način podaci postaju javno dobro, Ilijašić Veršić kaže da je problem motivacija znanstvenika.

- Trenutačno su to podaci znanstvenika koje oni čuvaju dok ne objave članak. Neki izdavači traže da se uz objavu članka vežu i podaci korišteni u istraživanju, no najčešće se to odnosi na tablice ili dijagrame. Međutim, najčešće podaci nisu dio članka, ostanu na računalo i time postanu za daljnju upotrebu izgubljeni, a članak se vrednuje vezano uz ime znanstvenika i rang časopisa u kojem je objavljen. To ne daje poticaj da se podaci podijele i dalje koriste, navodi Ilijašić Veršić.

Dekker pak dodaje da nije samo članak ishod nekog znanstvenog rada; podaci bi se također trebali smatrati ishodom znanstvenog rada sveučilišta, baš kao što to čini Europska unija. Na taj način bi se ostvario direktan poticaj znanstvenicima da te podatke i objavljuju.

- Trenutno u našem katalogu imamo 30 tisuća podataka koji su dostupni svima. Preko CESSDA-e možete vidjeti njihov opis te pod kojim su uvjetima dostupni krajnjem korisniku, objašnjava Dekker.

Međutim, Ilijašić Veršić ujedno napominje kako se kod objave podataka strogo vodi računa i o GDPR-u (General Data Protection Regulation), pogotovo u slučaju kada se radi o osobnim

podacima. Primjerice ime i prezime, nacionalnost, mjesto stanovanja, razina obrazovanja i slično. Takvi podaci, kaže, moraju biti anonimizirani, dok Dekker naglašava da se ne računaju samo brojevi, već i lakoća pronalaska relevantnih podataka.

- Izazov je davati konstantno ažurirane informacije. Kao što je izazov omogućiti znanstvenicima da dođu do jedne ili više informacija koje su im potrebne, jer znanstvenici ne trebaju sve informacije. Stoga je jedan od naših ciljeva u što većoj mjeri pojednostaviti sustav pristupa traženim podacima, navodi Dekker.

Hrvatski punkt za arhiviranje

CESSDA ERIC je organizacija koja funkcionira na članstvu zemalja, a Hrvatska se priključila prošle godine. CESSDA - Hrvatski arhiv podataka za društvene znanosti koji se osniva pri Filozofskom fakultetu u Zagrebu, je svojevrsni hrvatski punkt za arhiviranje podataka u društvenim znanostima, no Ilijašić Veršić kaže da se radi o arhivu koji je u ranoj fazi razvika te koji tek mora doći na razinu ostalih arhiva u konzorciju i potpuno zadovoljiti kriterije kvalitete koje nalaže CESSDA.

- Moram reći da se to događa i ambicija hrvatskog nacionalnog providera podataka je da okupi unutar zemlje konzorcij koji bi se sastojao od svih hrvatskih znanstvenih i istraživačkih

organizacija u području društvenih znanosti, uključujući i ekonomiju (sveučilišta, fakulteti, istraživački instituti), ali i vladinih organizacija koje proizvode ili koriste dobro provedena nacionalna istraživanja u svrhu informiranog odlučivanja pri donošenju javnih politika. Kroz taj bi se konzorcij prikupljali podaci koji bi se dalje distribuirali preko konzorcija CESSDA. Ujedno će na taj način hrvatski istraživači dobiti pristup podacima iz cijele Europe, a istovremeno će postati vidljivi ostalim europskim znanstvenicima, zaključuje Ilijašić Veršić.

Misija arhiva podataka je osigurati temelj za istraživanja u društvenim znanostima. Arhive prikupljaju i obrađuju podatke, dodjeljuju jedinstvene digitalne identifikatore (DOI) svakom setu podataka, razvijaju ekspertizu u području upravljanja podacima te osiguravaju nesmetanu dostupnost podataka u otvorenim formatima, zajedno s opsežnom dokumentacijom neophodnom za razumijevanje podataka i njihovo ponovno korištenje. Takvi arhivi osiguravaju dugoročno očuvanje pohranjenih podataka i mogućnost njihove ponovne upotrebe i nakon što je originalni projekt završio. CESSDA je konzorcij certificiranih arhiva podataka s europskom pokrivenošću, nudeći platformu s alatima i uslugama za istraživače kao proizvođače podataka i njihove ponovne korisnike.

U svom katalogu CESSDA ima 30 tisuća podataka koji su dostupni svima

Vizija CESSDA-e je pružanje i olakšavanje pristupa podacima nastalim u empirijskim istraživanjima u društvenim znanostima

GORANSKA KIPARSKA RADIONICA SA SVEUČILIŠTEM U RIJECI POKREĆE SURADNJU NA ZAJEDNIČKIM PROJEKTIMA

Jedinstven park skulptura novo mjesto studentskog rada

Više od četiri desetljeća Goranska kiparska radionica pretvara Gorski kotar u veliku izložbu suvremenoga kiparstva, a u partnerstvu s riječkim Sveučilištem u svibnju i tijekom ljeta realizirat će se novi pilot projekti. U okviru tih projekata studenti i profesori uključit će se u rad Goranske kiparske radionice

Ingrid ŠESTAN KUČIĆ
Snimio Marko GRACIN

Više od četiri desetljeća Goranska kiparska radionica pretvara Gorski kotar u veliku izložbu suvremenoga kiparstva na otvorenom prostoru u kojemu skulpture određuju magistralni put koji nosi umjetničku identifikaciju kraja, a zahvaljujući pokrenutoj suradnji sa Sveučilištem u Rijeci ta će tradicija izrade skulptura u drvu dobiti jednu sasvim novu dimenziju te će Gorski kotar u budućnosti biti mjesto stvaranja ne samo renomiranih kipara već i studenata riječkog sveučilišta. Goranska kiparska radionica djeluje od 1979. godine, sa središtem u Lokvama, kada je održan 1. saziv sa sudionicima Zvonimirom Kamenarom, Grgom Marjanovićem i Vesnom Popržan predsjednik GKR-a Lokve, Milutin Burić, kaže da je od tada do danas radionica uspjela sačuvati status najstarije likovne kolonije na otvorenom prostoru u Hrvatskoj. Skulpture u drvu razmještene su prostorom Gorskog kotara kao jedinstvena djela koja povezuju ljudski duh i prirodu.

- Drvo kao materijal je za Gorski kotar logičan izbor. Već je 1. saziv označio polje svoga djelovanja, a prvi sudionici dali su mu etnografsko obilježje od kojega se kasnije odustalo da bi se ostavila sloboda izbora teme. Temelji radionice postavljeni su u elaboratu akademske kiparice Milene Lah kada je 1979. godine definiran prvi okvir njezina djelovanja: drvo kao materijal oblikovanja, etnografski sadržaj Gorskog kotara kao tema, park skulptura kao omeđeni prostor unutar kojeg će se smjestiti ostvarena djela. Drvo je ostalo kao logični izbor. Od etnografije se odustalo već nakon nekoliko godina u prilog osobnih poetika autora i stvaranja bez ikakvih

ograničenja. Odustalo se i od parka skulpture, a tijekom svih ovih godina saživjela je ideja da čitavi Gorski kotar postane radionicom i otvorenim izložbenim prostorom, od Lokava gdje je sve započelo, do Delnica, Broda na Kupi, Crnog Luga, Mrkoplja, Liča, Fužina, Skrada, Tršća, Mrzle Vodice, Prezida, Brod Moravica, Vrbovskog, Ravne Gore i Rijeke. Sve su to mjesta gdje su do sada postavljene skulpture, navodi Burić.

Izložba na otvorenom

Tradicionalno svaki saziv počinje prvog ponedjeljka u lipnju, svake godine okupi dvoje ili troje akademskih kipara. Ove godine to su Vesna Rožman i Vladimir Novak. Iako još nije definirano gdje će skulpture biti postavljene vjerojatno će biti odabrane Lokve i Fužine. Radionica je u jednom periodu bila međunarodna, a prema Burićevim najavama ponovo će se pokušati angažirati kipare iz okruženja.

Brojkama iskazano, ova velika izložba na otvorenom u 40 godina kontinuiranog trajanja okupila je 82 umjetnika od kojih

su neki više puta sudjelovali, među njima i najveća imena hrvatskog kiparstva s ukupno 107 skulptura postavljenih u prostor. Prodekanica za umjetničko-znanstvenu djelatnost Akademije primijenjenih umjetnosti Sveučilišta u Rijeci doc. mr. art. Darija Žmak Kunić kaže da se radi o jedinstvenom primjeru parka skulptura u drvu u široj regiji, ali i da suradnja s Akademijom postoji duži niz godina tako da nema kipara s te ustanove koji nije sudjelovao u radionici bilo kao autor ili kao član umjetničkog savjeta Goranske kiparske radionice.

- Sada se otvara suradnja sa sveučilištem, a iako još nije dogovoren konkretan oblik te se trenutačno razmišlja o smjeru partnerstva u okviru kojeg će se već u svibnju i

Milutin Burić i Darija Žmak Kunić

tijekom ljeta realizirati pilot-projekti. U okviru tih projekata studenti i profesori uključit će se u rad Goranske kiparske radionice. Konkretno sad idemo s prijedlog radionice u drvu. Međutim, postoji i pokrenuta radionica drvoreza, a inicijativa je i da se organiziraju grafičke radionice. Plan je da studenti 5 ili 10 dana rade u radionici, a cilj je da radionica bude međunarodna. Tako da će se ove godine pozvati inozemni

profesori i studenti kako bi se u startu profilirala kao međunarodna radionica na kojoj će se izmjenjivati studentska i profesorska iskustva, najavljuje prodekanica.

Povezivanje s cijelim sveučilištem

Burić dodaje da će se sve to realizirati u Istraživačko-edukativno kulturnom centru smještenom u Općini Lokve koji raspolaže sa 17 ležajeva, kuhinjom, salom za

sastanke i prostorima za radionice te okolišem koji je pogodan za radionice u kojima se izrađuju skulpture, dok prodekanica kaže da postoji i ideja povezivanja s EPK 2020. i izložbom Klimta te da se studenti svojim radovima nadovežu na tu temu kao i da se dio tih radova izloži u Rijeci te da se na taj način te dvije lokacije povežu kao potencijano zanimljive publiku koja prati kulturu.

- Suradnja koja se pokreće ne podrazumijeva samo spajanje s Akademijom nego cijelim sveučilišnim potencijalom, jer osim Akademije, tu je potencijalno i Građevinski fakultet koji ima laboratorij za materijale koji može pomoći pri restauraciji i održavanju skulptura. Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu koji se može uključiti tako da radionicu koristi kao turistički proizvod. Cilj je povezati radionicu s cijelim sveučilištem, ali i različitim sastavnicama sveučilišta. U svijetu postoji svega nekoliko projekata takve vrste u okviru kojeg sveučilišta imaju svoj svojevrsni park, pojašnjava Žmak Kunić.

Centralni događaj Goranske kiparske radionice, dodaje Burić, je saziv kipara, a da bi radionica bila vidljiva tijekom cijele godine, organiziraju se i druge aktivnosti poput Noći muzeja te Noć skulptura, što je i turistički sadržaj. Radionica je jedinstvena prilika za umjetnike, jer im pruža mogućnost stvaranja spomenika u javnom prostoru, a jedini problem je što su skulpture podložne vremenskim utjecajima.

Kraći vijek trajanja

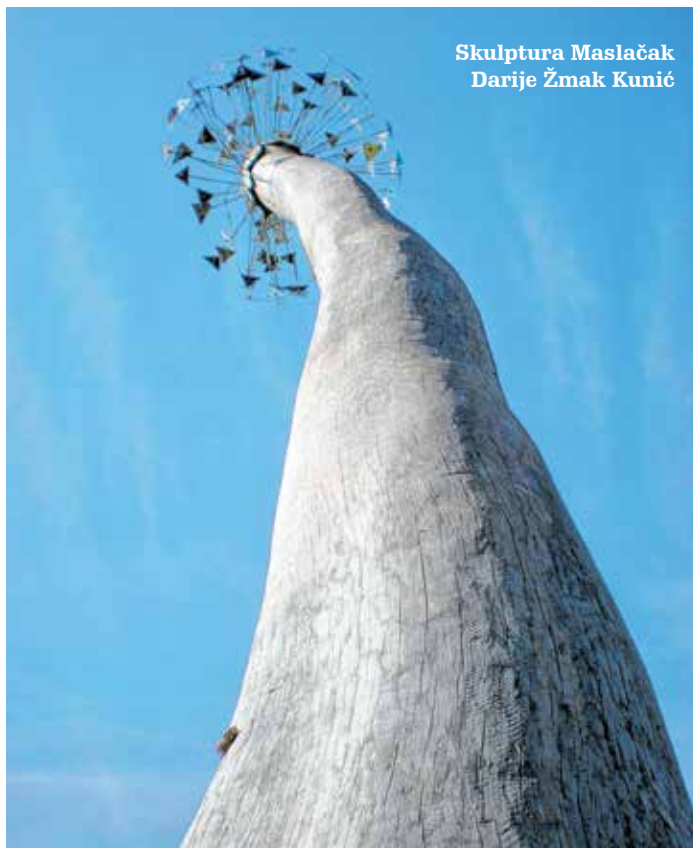
- Drvo je u odnosu na druge klasične kiparske materijale najkraćeg vijeka trajanja, a sve skulpture su na otvorenom i goranske surove vremenske prilike skulpture imaju vijek trajanja između 30 i 40 godina te se uklanjaju. Sad smo u razdoblju da koliko se novih skulptura napravi, toliko ih se ukloni svake godine. Zbog toga četvrtine fundusa nema, odnosno fundus čine 82 skulpture, kaže Burić.

Upravo iz tog razloga nedavno je objavljena i predstavljena monografija u povodu 40 godina radionice čiji je cilj otići zaboravu skulpture koje su zbog dotrajlosti morale biti uklonjene. Monografija će imati 304 stranice te obuhvaća sve sazive, životopise sudionika, fotografije njihovih kiparskih ostvarenja, fotografije izrade skulptura, stručne osvrtne na skulpture i monografske tekstove. Radionica je, kaže Burić, jedna od najvažnijih kiparskih manifestacija u novijoj hrvatskoj povijesti te je stoga od velike važnosti za sredinu u kojoj se odvija, a u suradnji sa sveučilištem također vidi svoj interes. Naime, radionica funkcionira kao udruga koja je fundusom i angažiranim kiparima prerasla taj okvir.

- Treba napraviti korak naprijed i postati institucija. Suradnja sa sveučilištem je novi korak koji će radionicu dignuti na viši organizacijski nivo, zaključuje Burić.

Tomo Gerić izradio je skulpturu Majka i dijete

Skulptura Maslačak Darije Žmak Kunić

Suradnja sa sveučilištem Goranskoj kiparskoj radionici dat će sasvim novu dimenziju

Velika izložba na otvorenom u 40 godina trajanja okupila je 82 umjetnika s ukupno 107 skulptura postavljenih u prostor

STUDENTI SVEUČILIŠTA U RIJECI KROZ UREDE STUDENTSKOG ZBORA PROVODE RAZNE AKTIVNOSTI

Sustavna briga za standard i cjelokupan studentski život

Studentski zbor Sveučilišta u Rijeci tijekom cijele godine provodi različite aktivnosti i brine o studentskom standardu, od smještaja u studentskim domovima, hrane u menzama, organizaciji kulturnih, zabavnih i sportskih događanja, zaštite studentskih prava, do borbe za svima jednak pristup visokom obrazovanju

Ingrid ŠESTAN KUČIĆ

Organizaciji nestranačkog, nepolitičkog i neovisnog tijela studenata u Rijeci, Studentskog zbora Sveučilišta u Rijeci, tijekom cijele godine provode se različite aktivnosti od Student Day Festival ili Brucošijada pa do rasprava kojima je cilj osigurati kvalitetniji standard riječkim studentima. Taj standard, kaže predsjednica Studentskog zbora Tea Dimnjašević, uključuje sve – od smještaja u studentskim domovima, hrane u menzama, organizacije kulturnih, zabavnih i sportskih događanja, zaštite studentskih prava, do borbe za svima jednak pristup visokom obrazovanju.

- Sudjelujemo u tijelima uprave Sveučilišta, brinemo o provedbi i kvaliteti studijskih programa, pomazemo studentskim udrugama i još mnogo toga. Pored redovnih zadaća zastupanja studentskih interesa pred tijelima Sveučilišta i njegovih sastavnica organiziramo aktivnosti za studente, kaže Dimnjašević.

Ona i Leopold Mandić, student Pomorskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, najaktivniji su predstavnici studentskog aktivizma, no glavne smjernice rada određuje Skupština u kojoj su okupljeni predstavnici i predstavnice svih studijskih područja i svih sastavnica Sveučilišta u Rijeci, kao i voditelji ureda te predstavnici u Senatu, a trenutno broji 55 članova i njihovih zamjenika. Na pitanje što točno rade, Dimnjašević za primjer daje najveće projekte.

Najveće studentsko događanje u regiji

- Tko je čuo za Student Day Festival, čuo je za projekt Studentskog zbora Sveučilišta u Rijeci. Ove godine od 25. do 30. svibnja na Kampusu Trsat i prostoru bivšega kluba Tenk održat će se 11. izdanje SDF-a, najvećeg studentskog događanja u regiji, koje tijekom tjedan dana održavanja nudi program ispunjen kulturnim, edukativnim, sportskim, humanitarnim, zabavnim, glazbenim i znanstvenim sadržajima, koje svake godine posjećuje do 40 tisuća studenata iz Rijeke, čitave Hrvatske, ali i drugih zemalja u regiji. Posebnost SDF-a jest i činjenica da je ulaz na sve programe slobodan, uz iznimku humanitarnih događanja koji svake godine prikupljaju sredstva za neki od važnih projekata povezanih i sa studentskom populacijom,

Studentski pravobranitelji na svom su sastanku jednoglasno usvojili preporuke za rad

objašnjava Dimnjašević.

Jednako tako poznati su i Sveučilišni ili RiBROO kamp za brucoše, a tu je i RiStart projekt koji izvode studenti Medicinskog fakulteta, a provodi se u suradnji s udrugom FOSS i Hrvatskom liječničkom komorom, a cilj mu je obučiti građanstvo osnovama reanimacije kroz interaktivna predavanja i demonstracije vještina potrebnih za pružanje kvalitetne kardiopulmonalne reanimacije.

- Također raspisujemo i natječaj za financiranje projekata koje izvode studenti i studentske organizacije, a ove godine u tu namjenu izdvojili smo 460 tisuća kuna i u posljednjih 5 godina financirano je više od 400 projekata, a neki od neprepoznatljivijih su Studentski kongres Neuroznanosti – NURI, Prevencija AIDS-a i spolno prenosivih bolesti, UNIRI Adria Hydrofoil Solar Boat, RiTeh Waterbike Team, Putujući znanstvenici,

nabroja Dimnjašević.

Uz studentski standard, Zbor se brine i o studentskoj informiranosti, pa su osnivači i dva studentska medija koja djeluju pod zajedničkom platformom Kišobran, a riječ je o Radio Sovi i portalu kisobran.uniri.hr.

Studentski izbori

- Ove godine predstoje nam i studentski izbori koji bi se trebali održati u svibnju te predstavljaju mogućnost svih studenata da se aktivno uključe u rad kako bismo zajedno poboljšali i unaprijedili studentski standard, najavljuje predsjednica Zbora.

Dio rada Studentskog zbora je i Ured studentskog pravobranitelja koji vodi Sven Sušan, student Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. Riječ je o Uredu koji okuplja studentske pravobranitelje svih sastavnica Sveučilišta te usklađuje njihov rad, a osnovne su im zadaće

zaštita studentskih prava, ali i informiranje samih studenata s njihovim pravima. Studentski pravobranitelj Sveučilišta ujedno je i Voditelj Ureda studentskog pravobranitelja.

- Na posljednjem sastanku svih studentskih pravobranitelja Sveučilišta, održanom sredinom ožujka u organizaciji Ureda studentskog pravobranitelja, jednoglasno su usvojene preporuke za rad studentskih pravobranitelja koje uređuju postupak raspisivanja natječaja za izbor, izbor i obavljanje poslova iz djelokruga studentskih pravobranitelja. One nisu obvezujuće, ali je njihovim usvajanjem na sastanku studentskih pravobranitelja pokazana neosporna podrška studentskih pravobranitelja za zajedničko uređenje njihova rada, kaže Sušan.

Natječaji za pravobranitelja

Kao odgovor na dugotrajan problem slabog odaziva kandidata na natječaje za obavljanje te važne

Ured za znanost

Sastavni dio Studentskog zbora je i Ured za znanost, osnovan s ciljem poticanja i pružanja podrške znanstveno-istraživačkom radu studenata, ali i promocije znanosti primarno među studentskom populacijom. Ured trenutno čine Bobana Samardžija, Josipa Kajić, Marta Pongrac i Matea Ivaničić te voditelj Bruno Raguž.

Tijekom svog dugogodišnjeg rada Ured je organizirao i služio kao podrška mnogim značajnim projektima i manifestacijama. Među njima je škola Osnove znanstvenog pisanja za kojom uvijek postoji izniman interes studenata pa je do sada edukaciju na Sveučilištu u Rijeci pohađalo preko 200 studenata. Ured za znanost sustavno svake godine pomaže u realizaciji Tjedna mozga, projekata popularizacije znanosti unutar kojega se podiže svijest široke javnosti o relevantnim i često stigmatiziranim problemima, a od ove godine Ured je uključen i u organizaciju i provedbu Festivala znanosti. Provode se različiti oblici edukacija i aktivnosti poput Science caféa unutar kojega se predstavljaju različiti znanstveni projekti, Znanstvenog diča, izleta u akademske centre, kao i organiziranje različitih sadržaja za dobro poznati SDF, a iz Ureda poručuju da je natječaj za nove članove stalno otvoren.

studentske funkcije, preporuke predviđaju jače oglašavanje samog provođenja natječaja, ali i propisuje obvezu studentskog pravobranitelja na isteku mandata da osigura raspisivanje natječaja za izbor novoga studentskog pravobranitelja. Odlučeno je i da će se svi studentski pravobranitelji služiti službenim e-mail adresama kako bi se zajamčio kontinuitet u obavljanju funkcije. Također, institucionalizirana je suradnja između studentskih pravobranitelja sastavnica i studentskih pravobranitelja Sveučilišta na način da se omogućuje suradnja na pojedinim predmetima, pa i preuzimanje određenog predmeta od strane studentskog pravobranitelja Sveučilišta, uz suglasnost studentskog pravobranitelja sastavnica. Prvenstvena je uloga Ureda studentskog pravobranitelja da koordinira radom studentskih pravobranitelja sastavnica te da temeljem tako prikupljenih podataka prati stanje studentskih prava na našem sveučilištu.

Studentski izbori su mogućnost svih studenata da se aktivno uključe u rad SZ-a

Glavne smjernice rada određuje Skupština SZ-a koja broji 55 članova i zamjenika

SVEUČILIŠNA FUSNOTA

- Sveučilišna knjižnica Rijeka od četvrtka, 18. ožujka 2020. prestala je s radom sukladno uputi Nacionalnog stožera. Knjižnica će osiguravati komunikaciju s korisnicima putem svojih mail adresa: katalog@svkri.hr i informator@svkri.hr, te za Podružnicu Kampus putem mail adrese: podruznicakampus@svkri.hr.

Sveučilišnu knjižnicu može se pratiti i na njezinim mrežnim stranicama ili fsb stranici.

- Za studente/ice Sveučilišta u Rijeci koji su pretjerano uznemireni novonastalom situacijom vezano za koronavirus Sveučilišni savjetovanišni centar osim redovite dostupnosti radnim danom od 8.30 do 16.30 sati uvodi i dežurni

telefon tijekom vikenda (+385 99 486 7293) u vremenu od 10 do 13 sati i od 17 do 20 sati.

- Sveučilište u Rijeci raspisalo je pet natječaja za Rektorove nagrade u 2019./2020. akademskoj godini. Riječ je o nagradama za studenta volontera godine, za studentski aktivizam, za najbolji studentski projekt, za studentski

stručni/znanstveni/umjetnički rad te nagradi za sport. Prijave na natječaje zaprimaju se zaključno s ponedjeljkom, 6. travnja do 12 sati. Prijave na natječaj rade se elektroničkim putem upisivanjem podataka u online prijavni obrazac i učitanjem dokumenata na SharePoint portal Sveučilišta u Rijeci.